

การบริหารงานวิชาการตามหลักพรหมวิหาร 4 เพื่อพัฒนาการศึกษา ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

จังหวัดอุบลราชธานี เขต 9*

THE ACADEMIC ADMINISTRATION BASED ON THE FOUR
BRAHMAVIHĀRAS FOR EDUCATIONAL DEVELOPMENT IN THE
GENERAL EDUCATION DIVISION OF BUDDHIST SCRIPTURE SCHOOLS,
UBON RATCHATHANI PROVINCE, REGION 9

พระมหาณรงค์ฤทธิ์ อานนโท (ศิริพงษ์)¹, พระมหาประยูร ดิกขปณฺโญ² และ บรรยวัสถ์ ผางคำ³

Phra Maha Phonchai Wallabho (Sittipakorn)¹, Phra Maha Prayoon Tikkhapanyo² and Banyawat Fangkam³

¹⁻³มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี

¹⁻³Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Ubonratchathani Campus, Thailand

Corresponding Author's Email: thatpong.tho@mcu.ac.th

วันที่รับบทความ : 11 เมษายน 2026; วันที่แก้ไขบทความ 24 พฤษภาคม 2569; วันที่ตอบรับบทความ : 26 พฤษภาคม 2569

Received 11 April 2026; Revised 24 May 2026; Accepted 26 May 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร
ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม 2) เพื่อศึกษาวิธีการบริหารงานวิชาการตามหลักพรหมวิหาร 4 เพื่อ
พัฒนาการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม 3) เพื่อประเมินการบริหารงานวิชาการตามหลัก
พรหมวิหาร 4 เพื่อพัฒนาการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัย

Citation:

* พระมหาณรงค์ฤทธิ์ อานนโท (ศิริพงษ์), พระมหาประยูร ดิกขปณฺโญ และ บรรยวัสถ์ ผางคำ. (2569).

การบริหารงานวิชาการตามหลักพรหมวิหาร 4 เพื่อพัฒนาการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

จังหวัดอุบลราชธานี เขต 9. วารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่, 4(4), 1558-1573.

Phra Maha Phonchai Wallabho (Sittipakorn), Phra Maha Prayoon Tikkhapanyo and Banyawat Fangkam.

(2026). The Academic Administration Based On The Four Brahmavihāras For Educational Development

In The General Education Division Of Buddhist Scripture Schools, Ubon Ratchathani Province, Region 9.

Modern Academic Development and Promotion Journal, 4(4), 1558-1573;

DOI: <https://doi.org/10.>

<https://so12.tci-thaijo.org/index.php/MADPIADP/>

แบบผสมวิธีพระยะ วิธีการดำเนินการวิจัย ระยะที่ 1 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 136 รูป/คน ด้วยวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ระยะที่ 2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 10 รูป/คน ด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ และระยะที่ 3 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 รูป/คน ด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินการบริหารงานวิชาการตามหลักพรหมวิหาร 4 เพื่อพัฒนาการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า 1. สภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนพระปริยัติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2. วิธีการบริหารงานวิชาการตามหลักพรหมวิหาร 4 เพื่อพัฒนาการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม ควรดำเนินการดังนี้ 2.1 ด้านเมตตา พัฒนาระบบสนับสนุนทรัพยากรและสร้างบรรยากาศองค์กรที่เอื้อต่อการเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง 2.2 ด้านกรุณา ส่งเสริมการพัฒนาครูเชิงลึกและเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้เกิดผลจริงในห้องเรียน 2.3 ด้านมุทิตา สร้างระบบแรงจูงใจและการยกย่องเชิดชูเกียรติอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อเสริมสร้างขวัญกำลังใจ 2.4 ด้านอุเบกขา พัฒนาระบบติดตามและประเมินผลอย่างเป็นระบบ ใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ในการปรับปรุงและยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง 3. การประเมินการบริหารงานวิชาการตามหลักพรหมวิหาร 4 เพื่อพัฒนาการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด

คำสำคัญ: การบริหารงานวิชาการ, พรหมวิหาร 4, โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

Abstract

This research aimed to: 1) study the state of academic administration of administrators in Phrapariyattidhamma schools, 2) study the methods of academic administration according to the Four Brahmavihāras for educational development in Phrapariyattidhamma schools, and 3) evaluate the academic administration according to the Four Brahmavihāras for educational development in Phrapariyattidhamma schools. This research employed a multi-phase mixed methods research design.

The research procedures were divided into three phases. In Phase 1, the sample group consisted of 136 monks/persons selected by simple random sampling. The research instrument was a questionnaire. In Phase 2, the key informants consisted of 10 monks/persons selected by purposive sampling. The research instrument was an interview form. In Phase 3, the experts consisted of 5 monks/persons selected by purposive sampling. The research instrument was an evaluation form on academic administration according to the Four Brahmavihāras for educational development in Phrapariyattidhamma schools. The statistics used in the research were percentage, mean, and standard deviation.

The research findings revealed that: 1. The state of academic administration of administrators in Phrapariyattidhamma schools, as a whole, was at a moderate level. 2. The methods of academic administration according to the Four Brahmavihāras for educational development in Phrapariyattidhamma schools should be implemented as follows: 2.1 Loving-kindness (Mettā): Develop resource support systems and create an organizational atmosphere conducive to continuous collaborative learning. 2.2 Compassion (Karuṇā): Promote in-depth and practical teacher development in order to achieve actual outcomes in classrooms. 2.3 Sympathetic joy (Muditā): Establish a concrete motivation and recognition system to enhance morale and encouragement. 2.4 Equanimity (Upekkhā): Develop a systematic monitoring and evaluation system, using empirical data to continuously improve and elevate the quality of learning management. 3. The evaluation of academic administration according to the Four Brahmavihāras for educational development in Phrapariyattidhamma schools, as a whole, was at the highest level.

Keywords: The Academic Administration Based, The Four Brahmavihāras, Buddhist scripture schools, general education division

บทนำ

ในยุคศตวรรษที่ 21 โลกเผชิญการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านเทคโนโลยี เศรษฐกิจ และสังคม ส่งผลให้รูปแบบการดำเนินชีวิตและการเรียนรู้ของผู้คนเปลี่ยนแปลงไป อย่างมีนัยสำคัญ การพัฒนาคนจึงเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะการ เสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561–2580) ที่มุ่งพัฒนาประเทศให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ผ่านการพัฒนาคนให้เป็นคนดี คน เก่ง และมีคุณภาพ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561) ทั้งนี้ แผนการศึกษาแห่งชาติได้ให้ความสำคัญกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อเพิ่มโอกาสทาง การศึกษาและยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนในทุกช่วงวัย (สำนักงานเลขาธิการสภา การศึกษา, 2560)

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Disruption) ส่งผลให้การจัดการศึกษา เปลี่ยนแปลงไปอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ สถานศึกษาจำเป็นต้องปรับตัวเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการบริหารจัดการให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลจึงต้องมีสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) เพื่อขับเคลื่อนการบริหารงานวิชาการ ซึ่งถือเป็นภารกิจหลักในการยกระดับคุณภาพ การศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามนโยบายของชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2564)

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เป็นสถานศึกษาที่มีลักษณะเฉพาะ โดย บูรณาการการศึกษาพระพุทธศาสนากับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีบทบาทสำคัญในการพัฒนา ผู้เรียนให้เป็นผู้มีความรู้คู่คุณธรรม อย่างไรก็ตาม จากการดำเนินงานที่ผ่านมา พบว่ายังมี ข้อจำกัดด้านทรัพยากร การบริหารจัดการ และการพัฒนางานวิชาการให้ทันสมัย โดยเฉพาะ การใช้เทคโนโลยี การพัฒนาหลักสูตร และการประเมินผล ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพของการจัด การศึกษา

ในการนี้ หลักพรหมวิหาร 4 ได้แก่ เมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา สามารถนำมา ประยุกต์ใช้ในการบริหารงานวิชาการได้อย่างเหมาะสม เนื่องจากเป็นหลักธรรมที่ส่งเสริมการ อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขและการทำงานอย่างมีคุณธรรม โดยผู้บริหารที่มีเมตตาจะส่งเสริม บุคลากรด้วยความปรารถนาดี มีกรุณาในการช่วยเหลือแก้ไขปัญหา มีมุทิตาในการยินดีต่อ ความสำเร็จของผู้อื่น และมีอุเบกขาในการตัดสินใจอย่างเป็นกลางและรอบคอบ ซึ่งสอดคล้อง

กับแนวคิดของพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต) ที่เน้นการใช้ธรรมะเป็นหลักในการพัฒนาคนและสังคม (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), 2556)

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการตามหลักพรหมวิหาร 4 เพื่อพัฒนาการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี เขต 9 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมในยุคดิจิทัล อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพผู้เรียนให้เป็นผู้มีความรู้และคุณธรรมอย่างสมบูรณ์ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี เขต 9
2. เพื่อศึกษาวิธีการบริหารงานวิชาการตามหลักพรหมวิหาร 4 เพื่อพัฒนาการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี เขต 9
3. เพื่อประเมินการบริหารงานวิชาการตามหลักพรหมวิหาร 4 เพื่อพัฒนาการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี เขต 9

การทบทวนวรรณกรรม

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการถือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน กระบวนการเรียนรู้ หลักสูตร การวัดและประเมินผล ตลอดจนการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2564) ได้กำหนดให้การบริหารงานวิชาการเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 โดยผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการ สามารถบริหารจัดการหลักสูตร ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ และสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ นักวิชาการด้านการบริหารการศึกษาได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการวางแผน การดำเนินงาน การกำกับติดตาม และการประเมินผลทางการศึกษา เพื่อให้การจัดการเรียนรู้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาอย่างมี

คุณภาพ การบริหารงานวิชาการจึงครอบคลุมทั้งการพัฒนาหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การพัฒนาสื่อและนวัตกรรม ตลอดจนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับหลักพรหมวิหาร 4

พรหมวิหาร 4 เป็นหลักธรรมสำคัญในพระพุทธศาสนา ประกอบด้วย เมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา ซึ่งเป็นหลักธรรมที่ส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติและเกื้อกูลกัน พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต) (2556) อธิบายว่า พรหมวิหาร 4 เป็นธรรมสำหรับผู้ปกครองหรือผู้บริหารที่ช่วยให้เกิดการบริหารงานด้วยคุณธรรมและความเป็นธรรม

เมตตา คือ ความปรารถนาดีต่อผู้อื่นและการส่งเสริมให้บุคคลประสบความสำเร็จ กรุณา คือ ความสงสารและความปรารถนาที่จะช่วยเหลือผู้อื่นเมื่อประสบปัญหา มุทิตา คือ ความยินดีเมื่อผู้อื่นประสบความสำเร็จ และอุเบกขา คือ การวางใจเป็นกลางอย่างมีเหตุผลและยุติธรรม หลักพรหมวิหาร 4 จึงสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะการบริหารงานวิชาการที่ต้องอาศัยทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารบุคลากรและการจัดการเรียนรู้

3. แนวคิดเกี่ยวกับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เป็นสถานศึกษาที่จัดการศึกษาควบคู่ระหว่างการศึกษาศาสนาและศึกษาขั้นพื้นฐาน มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาพระภิกษุสามเณรให้มีทั้งความรู้ทางโลกและทางธรรม การบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรมจึงมีลักษณะเฉพาะที่ต้องคำนึงถึงบริบททางพระพุทธศาสนา คุณธรรม จริยธรรม และวิถีชีวิตของพระสงฆ์ควบคู่กับมาตรฐานทางการศึกษาของรัฐ

การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนพระปริยัติธรรมจำเป็นต้องพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมยุคดิจิทัล พร้อมทั้งธำรงรักษาเอกลักษณ์ทางพระพุทธศาสนา การส่งเสริมครูผู้สอนให้มีความรู้ความสามารถทางวิชาการและด้านคุณธรรมจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษา

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จุฑามาศ จมปู และธดา สิทธิธาดา (2567) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล พบว่า การบริหารงานวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดกระบวนการเรียนรู้ และการใช้เทคโนโลยีทาง

การศึกษา สะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา

อติวัชณ์ เสมอใจ (2567) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า หลักพรหมวิหาร 4 ช่วยส่งเสริมบรรยากาศการทำงานที่เป็นธรรม เกื้อกูล และสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ส่งผลให้การดำเนินงานด้านวิชาการมีประสิทธิภาพมากขึ้น

วารุณี ภาวงค์ และคณะ (2566) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล พบว่า การพัฒนาสื่อนวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษา และการนิเทศการศึกษา เป็นองค์ประกอบสำคัญในการยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน

สรุปการทบทวนวรรณกรรม

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การบริหารงานวิชาการเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยผู้บริหารจำเป็นต้องมีทั้งความรู้ด้านการบริหารและคุณธรรมในการปฏิบัติงาน หลักพรหมวิหาร 4 สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานวิชาการได้อย่างเหมาะสม เนื่องจากช่วยเสริมสร้างบรรยากาศองค์กรที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การทำงานร่วมกัน และการพัฒนาบุคลากรอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะในบริบทของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ที่มุ่งเน้นทั้งความรู้ทางวิชาการและคุณธรรมทางพระพุทธศาสนา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธีพุทธะยะประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการตามหลักพรหมวิหาร 4 เพื่อพัฒนาการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี เขต 9 โดยกำหนดเป็น 3 ระยะ ดังนี้

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ระยะที่ 1 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 136 รูป/คน ด้วยวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่าย

ระยะที่ 2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 12 รูป/คน ด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง

ระยะที่ 3 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 รูป/คน ด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ระยะที่ 1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สำหรับเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ มีทั้งคำถามปลายปิดและปลายเปิด

ระยะที่ 2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ สำหรับเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ พัฒนาโดยผู้วิจัยจากการศึกษาทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง

ระยะที่ 3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมิน เพื่อประเมินการบริหารงาน วิชาการตามหลักพรหมวิหาร 4 เพื่อพัฒนาการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี เขต 9

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 การศึกษาข้อมูลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการตามหลักพรหมวิหาร 4 เพื่อพัฒนาการศึกษา ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี เขต 9 เพื่อเป็นกรอบ แนวคิดในการสร้างเครื่องมือวิจัย

3.2 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย ผู้วิจัยได้จัดทำเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 รูป/คน โดยการเลือกแบบ เจาะจง ดังนี้ 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้ จำนวน 2 รูป/คน 2) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการ บริหารการศึกษา จำนวน 2 รูป/คน 3) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา จำนวน 1 รูป/คน

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ผู้วิจัยประสานงานกับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี เขต 9 เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล

3.3.1 ดำเนินการแจกแบบสอบถามแก่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 136 รูป/คน ซึ่ง ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 34 รูป/คน ครู จำนวน 102 รูป/คน เพื่อเก็บ รวบรวมข้อมูลแบบสอบถามและตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูลก่อนนำมาวิเคราะห์

3.3.3 ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 10 รูป/คน ซึ่ง ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 รูป/คน ครู จำนวน 5 รูป/คน) โดยใช้แบบ สัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการจัดเก็บและบันทึกข้อมูล ในการ

สัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้บันทึกเสียงและภาพนิ่งเพื่อประกอบการถอดความ จากนั้นถอดเทปบันทึกเสียงเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อใช้ในการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

3.3.4 ดำเนินการประเมินการบริหารงานวิชาการตามหลักพรหมวิหาร 4 เพื่อพัฒนาการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี เขต 9 โดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ 1) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 3 รูป/คน 2) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา จำนวน 2 รูป/คน

3.4 การสรุปและประมวลผลข้อมูล

ผู้วิจัยได้สรุปและจัดหมวดหมู่ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถาม เพื่อวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

4. การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย

โดยใช้สถิติเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลเป็นสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และวิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัย

1. สภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี เขต 9 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน ส่วนที่เหลืออยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ด้านการพัฒนาหลักสูตร อยู่ในระดับมาก ด้านการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับมาก ด้านการพัฒนาผู้เรียน อยู่ในระดับมาก ด้านการนิเทศการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการส่งเสริมสื่อและนวัตกรรม อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการทวิวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง และด้านงานทะเบียนวัดผล อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

2. วิธีการบริหารงานวิชาการตามหลักพรหมวิหาร 4 เพื่อพัฒนาการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี เขต 9 ควรดำเนินการดังนี้ 1) ด้านเมตตา พัฒนาระบบสนับสนุนทรัพยากรและสร้างบรรยากาศองค์การที่เอื้อต่อการเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง 2) ด้านกรุณา ส่งเสริมการพัฒนาครูเชิงลึกและเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้เกิดผลจริง

ในห้องเรียน 3) ด้านมูทิตา สร้างระบบแรงจูงใจและการยกย่องเชิดชูเกียรติอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อเสริมสร้างขวัญกำลังใจ 4) ด้านอุเบกขา พัฒนาระบบติดตามและประเมินผลอย่างเป็นระบบ ใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ในการปรับปรุงและยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

3. การประเมินการบริหารงานวิชาการตามหลักพรหมวิหาร 4 เพื่อพัฒนาการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี เขต 9 โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 รูป/คน โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความถูกต้อง อยู่ในระดับมากที่สุด และ ด้านความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ

อภิปรายผล

การศึกษากาการบริหารงานวิชาการตามหลักพรหมวิหาร 4 เพื่อพัฒนาการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี เขต 9 ผู้วิจัยนำประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพกาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี เขต 9

จากการศึกษาสภาพกาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี เขต 9 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน ส่วนที่เหลืออยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ด้านการพัฒนาหลักสูตร อยู่ในระดับมาก ด้านการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับมาก ด้านการพัฒนาผู้เรียน อยู่ในระดับมาก ด้านการนิเทศการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการส่งเสริมสื่อและนวัตกรรม อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง และด้านงานทะเบียนวัดผล อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ สอดคล้องกับ จุฑามาศ จมปู และธดา สิทธิธาดา (2567) ได้ศึกษากาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนบ้านกุงประชาสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 ผลการวิจัยชี้ว่า การบริหารงานวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับมาก และมีแนวทางการพัฒนา 6 ด้าน ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ระบบประกันคุณภาพ การวิจัยเพื่อพัฒนา

คุณภาพ และการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา ที่ศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนบ้านกุงประชาสรรค์ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก สะท้อนว่าผู้บริหารมีระบบการจัดการเชิงโครงสร้างที่ชัดเจน และมีการขับเคลื่อนงานวิชาการอย่างเป็นระบบ ไม่ใช่เพียงการทำตามภารกิจ

2. วิธีการบริหารงานวิชาการตามหลักพรหมวิหาร 4 เพื่อพัฒนาการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี เขต 9

จากการศึกษาวิธีการบริหารงานวิชาการตามหลักพรหมวิหาร 4 เพื่อพัฒนาการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี เขต 9 ควรดำเนินการดังนี้

1) ด้านเมตตา พัฒนาระบบสนับสนุนทรัพยากรและสร้างบรรยากาศองค์กรที่เอื้อต่อการเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

2) ด้านกรุณา ส่งเสริมการพัฒนาครูเชิงลึกและเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้เกิดผลจริงในห้องเรียน

3) ด้านมุทิตา สร้างระบบแรงจูงใจและการยกย่องเชิดชูเกียรติอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อเสริมสร้างขวัญกำลังใจ

4) ด้านอุเบกขา พัฒนาระบบติดตามและประเมินผลอย่างเป็นระบบ ใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ในการปรับปรุงและยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

ผลที่เสนอแนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักพรหมวิหาร 4 ทั้ง 4 ด้านดังกล่าว อาจเนื่องมาจากบริบทของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ซึ่งเป็นสถานศึกษาที่มีอัตลักษณ์ทางพระพุทธศาสนาเป็นรากฐาน การบริหารที่มีอุเบกขาช่วยให้การตัดสินใจตั้งอยู่บนข้อมูลและความเป็นธรรม ส่งผลให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นไปอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับ อติวิชญ์ เสมอใจ (2567) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ที่ปัทมธัมมจริย จันทบุรี

ผลการวิจัยพบว่าการบริหารงานวิชาการทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านการแนะแนว การประกันคุณภาพภายใน และการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าหลักพรหมวิหาร 4 ช่วยเสริมสร้างบรรยากาศการทำงานร่วมกันที่เป็นธรรมและเกื้อกูล ผลการวิจัยดังกล่าวสนับสนุนแนวคิดว่าการบริหารงานวิชาการที่บูรณาการหลักพรหมวิหาร 4 สามารถเสริมสร้างบรรยากาศการทำงานที่เป็นธรรม เกื้อกูล และส่งเสริมแรงจูงใจภายในของบุคลากร ส่งผลให้การทำงานด้านวิชาการมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

3. ผลการประเมินการบริหารงานวิชาการตามหลัก พรหมวิหาร 4 เพื่อพัฒนาการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี เขต 9

จากการประเมินการบริหารงานวิชาการตามหลัก พรหมวิหาร 4 เพื่อพัฒนาการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี เขต 9 โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 รูป/คน พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ได้แก่ ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นประโยชน์ ด้านความถูกต้อง และด้านความเป็นไปได้ ตามลำดับ ที่ผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

อาจอธิบายได้ว่า แนวทางดังกล่าวมิได้กำหนดขึ้นจากกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีเพียงอย่างเดียว แต่พัฒนาขึ้นจากกระบวนการวิจัยอย่างเป็นระบบ โดยมีการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการจำเป็นของสถานศึกษาในระยะต้น ก่อนนำมาสังเคราะห์และออกแบบเป็นรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่สอดคล้องกับบริบทจริงของโรงเรียนพระปริยัติธรรม ซึ่งมีเอกลักษณ์เฉพาะด้านพระพุทธศาสนาและคุณธรรมองค์กร จึงทำให้แนวทางมีทั้งความลุ่มลึกเชิงหลักการและความสอดคล้องเชิงปฏิบัติ ส่งผลให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินในระดับสูงสุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ผลการประเมินดังกล่าวสะท้อนว่า รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักพรหมวิหาร 4 มีความสมบูรณ์ทั้งเชิงแนวคิดและเชิงปฏิบัติ และมีศักยภาพสูงในการนำไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน ทั้งนี้ ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับ วารุณี ภาวรงค์, พชรวิทย์ จันทรศิริสิริ และพชรวิทย์ จันทรศิริสิริ ได้ศึกษาการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงคือการพัฒนาหลักสูตรและการนิเทศการศึกษา โดยแนวทางที่เสนอมามีความเหมาะสมและนำไปใช้ได้จริง

จึงสรุปได้ว่า หลักพรหมวิหาร 4 ได้แก่ เมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา เป็นธรรมที่ผู้บริหารพึงใช้ในการบริหารงานวิชาการ เพื่อพัฒนาโรงเรียนให้สอดคล้องกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลง และยังคงคุณค่าทางพุทธศาสนา โดยสามารถประยุกต์ใช้กับองค์ประกอบสำคัญของการบริหารงานวิชาการ ซึ่งการบริหารงานวิชาการเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษา ตั้งแต่การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน การวัดผลประเมินผลที่หลากหลาย

รวมถึงการพัฒนาครูและบุคลากรให้มียุทธศาสตร์การจัดการเรียนรู้และมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่

องค์ความรู้ใหม่

งานวิจัยนี้ก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ที่สำคัญ โดยชี้ให้เห็นว่าปัญหาหลักของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ไม่ได้อยู่ที่การขาดทรัพยากร แต่เป็นการขาดกลไกพัฒนาครูเชิงลึกอย่างเป็นระบบ ซึ่งเป็นการปรับมุมมองจากการเน้นปัจจัยภายนอกไปสู่การพัฒนาภายในตัวครูอย่างแท้จริง นอกจากนี้ ยังเกิดองค์ความรู้ใหม่ในการนำหลักอิทธิบาท 4 มาสังเคราะห์เป็นกรอบกระบวนการพัฒนาครูเชิงระบบที่เชื่อมโยงแรงจูงใจ (ฉันทะ) การลงมือปฏิบัติ (วิริยะ) การเอาใจใส่ต่อผู้เรียน (จิตตะ) และการประเมินปรับปรุงด้วยข้อมูล (วิมังสา) ให้เป็นวงจรการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และการบูรณาการหลักธรรมกับการบริหารงานวิชาการ โดยใช้พรหมวิหาร 4 เป็นกรอบในการบริหารเชิงคุณธรรมควบคู่กับการบริหารเชิงระบบ ทำให้เกิดแนวคิดการบริหารงานวิชาการบนฐานคุณธรรมและข้อมูลเชิงประจักษ์ซึ่งช่วยเสริมทั้งบรรยากาศองค์กร แรงจูงใจ และประสิทธิภาพการพัฒนาครูอย่างยั่งยืน สุดท้าย งานวิจัยนี้ยังเสนอองค์ความรู้ใหม่ในลักษณะรูปแบบการพัฒนาครูเชิงบูรณาการที่สามารถประยุกต์ใช้ได้จริงในบริบทโรงเรียนพระปริยัติธรรม และเป็นต้นแบบในการยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องทั้งหลักวิชาการและหลักธรรมอย่างสมดุล สรุปได้ดังภาพนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการตามหลักพรหมวิหาร 4 เพื่อพัฒนาการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี เขต 9 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการ ศึกษาวิธีการบริหารงานวิชาการตามหลักพรหมวิหาร 4 และประเมินแนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักพรหมวิหาร 4 เพื่อพัฒนาการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี เขต 9 โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธีพหุระยะ ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีผลการดำเนินงานสูง ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการพัฒนาผู้เรียน ส่วนด้านที่ยังต้องได้รับการพัฒนา ได้แก่ การนิเทศการศึกษา การส่งเสริมสื่อและนวัตกรรม การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และงานทะเบียนวัดผล

สำหรับแนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักพรหมวิหาร 4 พบว่า ด้านเมตตา ควรส่งเสริมบรรยากาศองค์กรที่เอื้อต่อการเรียนรู้ร่วมกัน ด้านกรุณา ควรพัฒนาครูเชิงลึกและเชิงปฏิบัติการ ด้านมุทิตา ควรสร้างแรงจูงใจและยกย่องเชิดชูเกียรติแก่บุคลากร และด้านอุเบกขา ควรพัฒนาระบบติดตามและประเมินผลอย่างเป็นระบบ โดยใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ผลการประเมินแนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักพรหมวิหาร 4 โดยผู้เชี่ยวชาญพบว่า โดยภาพรวมมีความเหมาะสม ความเป็นประโยชน์ ความถูกต้อง และความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าแนวทางดังกล่าวสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาในยุคปัจจุบัน

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 หน่วยงานต้นสังกัดควรบูรณาการการบริหารงานวิชาการตามหลักพรหมวิหาร 4 ลงในแผนพัฒนาการศึกษา ทั้งระยะสั้นและระยะยาว พร้อมสนับสนุนงบประมาณ ทรัพยากร และระบบติดตามประเมินผล เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่อง

1.2 สถานศึกษาควรนำแนวทางไปใช้ผ่านแผนปฏิบัติการที่ชัดเจน ครอบคลุมการสร้างบรรยากาศองค์กร (เมตตา) การพัฒนาครูเชิงลึก (กรุณา) การเสริมแรงจูงใจ (มุทิตา) และการใช้ข้อมูลในการพัฒนา (อุเบกขา) ควบคู่กับ PLC การนิเทศ และการอบรมเชิงปฏิบัติการ

1.3 ผู้บริหารควรนิเทศแบบสร้างสรรค์

ใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ในการตัดสินใจ และแสดงภาวะผู้นำเชิงคุณธรรม เพื่อสร้างความไว้วางใจ และการมีส่วนร่วม อันนำไปสู่การพัฒนางานวิชาการอย่างยั่งยืน **2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป** 2.1 ควรศึกษาผลการนำรูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักพรหมวิหาร 4 ไปใช้จริงในระยะยาว เพื่อประเมินผลกระทบต่อคุณภาพผู้เรียน คุณภาพครู และประสิทธิผลขององค์กรโดยรวม 2.2 ควรดำเนินการวิจัยเชิงทดลองหรือกึ่งทดลอง เปรียบเทียบสถานศึกษาที่ใช้รูปแบบตามหลักพรหมวิหาร 4 กับสถานศึกษาที่ใช้รูปแบบการบริหารทั่วไป เพื่อยืนยันประสิทธิผลเชิงประจักษ์อย่างชัดเจน 2.3 ควรศึกษาการบูรณาการหลักพรหมวิหาร 4 ร่วมกับแนวคิดการบริหารการศึกษาและการพัฒนาคุณภาพสมัยใหม่หรือระบบประกันคุณภาพภายใน เพื่อพัฒนารูปแบบที่เหมาะสมกับบริบทการศึกษาในศตวรรษที่ 21 มากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). *นโยบายและจุดเน้นการจัดการศึกษา*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- จุฑามาศ จุมปู, และธดา สิทธิธาดา. (2567). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล โรงเรียนบ้านทุ่งประชาสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2. *วารสารวิชาการ มจร บุรีรัมย์*, 9(2), 245–256.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). (2556). *พุทธธรรม (ฉบับปรับปรุง)*. กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วารุณี ภาววงศ์, พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ และพชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ. (2566). การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2. ใน *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). *ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561–2580)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

อติวัชณ์ เสมอใจ. (2567). การบริหารงานวิชาการตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหาร
สถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตสวนเทพรัตน์ที่ปัทม์เฉลิมพระเกียรติ จังหวัดปทุมธานี.
ใน *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.